

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek

Nro. 30.

A' Magyar Kurir 43-dik darabjához.

A' két Magyar Hazához intézett Tudósítás.

Mindnyájunkat az a' kedves reménység táplált vala a' múlt télen, hogy a' Bécsi Congressusra össze gyűlt Európai hatalmas Fejedelmek Európának örökös békeséget és tsendességet fognak szerezni. Ennél nagyobb boldogsága e' világnak nem lehetett volna. Mennyire megalatkozunk légyen képzelt reménységünkben, a' jelenvaló szomorú környüállások, a' réttentő hadi készülétek, a' szövetséges Fejedelmek nek innen való elmenetelek, és áthatatos feltételek elegendőképpen bizonyították, mellyek szerént mind addig a' hádakozástól megszűnni nem akarnak, valameddig e' világ közönséges megháborítóját *Bonaparte Napoleont* úgy meg nem zabolázzák, hogy az ő határt nem esmérő felfuvalkodásának véget nem vethetnek.

Mivel ez a' világ közönséges megháborítója az egész Frantzia nemzetet az Európai szövetséges Fejedelmek ellen sokféle költött szinekkel fel ingerlétte, 's azal tsábitotta el, hogy ezek nem ő elléne, hanem az egész Frantzia nemzet ellen fogtanak fegyvert, 's az ő eddig Európában minden más nemzetek felett virágozott házajokat feldarabolni, 's magok közt felosztani igyekezzenek: könnyen képzelní lehet, hogy ezek a' hazug lélektől származott sugallások által felingereltetett heves verű és dőlős nemzet a' Frantziák magokat könnyen eltsábitatni engedik, és körnöknek utolsó szakadásáig fogják védelmezni. Ez a' két egymással való tusakodás, a' mint kiki megítélheti, hosszás és mérges háborút fogszólni. Ennek a' mérges háborunak különbkülönb változásait olvasni és tudni nemtsak az olvasottabb Euró-

pai nemzeteknél nagyobbra született Magyaroknak is szükséges leszen, a' kik 24 esztendőktől fogva, nem tsak szóval, hanem voltaképen is megbizonyították azt, hogy ők az ő elhunyt ditsó őseiknek nem elfájult, hanem valóságos és nyomdokaikat követő maradéki legyének.

Ezen állatásomat, e' folyó esztendő első felében valósággal megbizonyították, olly nagy számmal jelentven magokat a' Magyar Kurir olvasására, a' millyént nem mindenkor volt tapasztalni szerentsénk. De nem is ok nélkül, mivel az ide gyűlt Európai leg hatalmasabb Fejedelmeknek itt való lételek, fogiatatosságok, és áldott igyekezetek az egész világ szívében nagy várakozást gerjesztettek, mindnyáján atól a' reménységtől lévén tápláltatva, hogy Európának 25 esztendőktől fogva tántorgó fundamentomon állott dolgai, most erős és tántoríthatatlan fundamentom kövekre fognak építettni. Megsemtsalakoztak volna reménységekben, ha e' világnak közönséges megháborítója az Elbai szigetet körül vevő tenger vizében örököszen elveszett volna — De mivel e' világ történeteinek előre meghatározott össze szövetkezései ezt meg nem engedték, minékünk is másként kell gondolkoznunk, 's mivelünk, 's a' Magyar Kurir Erdemes olvasóit azokra a' nevezetes történetekre tenni figyelmetesekké, a' mellyek bizonyossan következni fognak. — Az Európai össze szövetkezett hatalmas Fejedelmek áthatatosan eltökéltették azt magokban, hogy mindaddig le nem teszik fegyvereket, míg e' világnak közönséges megháborítóját úgy meg nem zabolázzák, hogy semmi ártalmas fulánkja ne legyen, semmi teremtsenek iöbbé ne árthasson; ellenben ez a'

gonosz teremfés is azon fog iparkodni, hogy az ő bosszúálló lelkének mérget másokra ki önthesse, 's az egész világot meg vakíthassa.

Mindezeknek meg gondolása előre is azt mutatja, hogy a' jövő fel esztendőben sok olly nevezetes dolgok fognak történni, a' milyenekről minékünk álmodni sem lehetett. Mivel azokat tudni nem alatsónyság, arra való nézve alázatossan jelentjük, hogy a' Magyar Kurirra, mellynek darabjaiban azon történetek híven 's igazán előfognak beszéltetni, küldjek fel annak érdemelt fel esztendőre való taksáját, de nem Tíz, hanem mivel az ügy nevezett Cursus igen fel hágott, mivel a' nyomtató papirosnak és nyomtatásnak az árra, a' Cursus rossz volta miatt igen megnevekedett, mivel itten minden ételre, itatra, 's ruházatra; és a' tselédeknek fizetésekre szükséges dolgok felette meg drágultak, és mivel a' posta taksája is felyebb ment 11 forintokat V. Czed. A' ki kevesebbet küld annak sem újság nem küldetik, sem a' héjjánosan fel küldött pénze vissza nem fog küldetni — Az Előfizető Urak mind nevciket, mind lakhelyeiket, mind azt az utolsó posta Hivatalt, mellynél az újságtaksáját letették, és újságaikat venni szokták, szorossan, világossan, és helyesen feljegyezzék, hogy az ő újságaiknak horitékjai a' szerént nyomtatódjanak ki. Hozzánk küldendő leveleiket Felső Magyar Országrol *Kassán keresztül* Bécsbe, a' Tiszamellyéki tartományokból és Erdély Országbol per *Bude Bécsbe* kell utasítani, vagy egyenessen hozzánk, vagy az idevaló Cs. K. Udvari Posta Hivatalhoz. — Hitelbe, és ingyen senkinek sem szolgálhatunk a' Magy. Kurirrál, olly időkre jutván, mellyekben az ország szerént uralkodó drágaság miatt, annak szemébe kell nézni, a' kinek ingyen szolgálni akarunk, mivel legkedvesebb barátink is a' mi adakozóságunkat hidegséggel szokták vissza fizetni — A' kik a' Magyar Kurirért; Sz. György

napjától fogva, Sz. Mihály napig fizettek meg ha újságainkat tovább is kívánniak olvasni, azoknak a' 4-ik fertály esztendőre való részét is küldjek fel, másként annak olvasásában nem részesülhetnek — *Költ Bécsben Május 30-ik napján, 1815.*

Jelentés.

A' Méltóságos L. Báro Losadi Györfy sósef Ur ő Nagysága, Erdélyben Székely Udvarhelyi Széken, Homoroe Lóvéte nevezetü Helységben lévő vas Bányájához következő Individumok kívánsátnak meg: egy Szén egető mester (Köhlermeister) esztendei 300 Rforint fixa fizetés és szabad szállás mellett, egy Olvasztó mester (Schmelzmeister) 350 Rforint fixa fizetés, és szabad szállás mellett, — egy minden vas eszközököt készíteni tudó Kovács (ein geschickter Schmid) 350 Rforint fixe fizetés, és szabad szállás mellett; egy Ilamor mester (Hammermeister) 350 Rfor. és szabad szállás fixa fizetés mellett; egy Atsmester, a' ki egy vas manipulational magát elő adó minden fa eszközököt készíteni tudjon 350 Rforint fixe fizetés, és szabad szállás mellett. — A' kik a' fenn meg nevezett mesterségeket, tudják, és kedvek vagyou a' titulált Báro Urnak szolgálatjába állani, tessék magokat levelek, és mesterségbéli tudományokról való hiteles attestatomokkal; Erdélyben, Sz. Udvarhelyen a' fenn titulált Báro Urnál, vagy pedig M. Országon Szathmár Vármegyében Nagy Bányán Cs. és K. Ingrossista Barátosi Pinta János Urnál, mint a' Mélt. Báro Urnak ezen dologban meg bizottjánál, ezen folyó esztendő Augustus utolsó napjáig jelenteni. — A' kik magokat jó attestatomok mellett jelentik, bizonyosok lehetnek felvétetések felől, úti költtségek távulságokhoz képest meg fog határozatni, és kinek kinek felvételekről való resoluziójokba tudtokra adatni. — Sz. Udvarhely 3. Máji 1815.
D. D. S.

J E L E N T É S

A' Nemzeti-Gazda' folytatásáról

és

A' Természethistória' Alkotmányos (Systematica) kiadásáról, rézre metezett sok szép képekkel együtt, természeti színekben.

A' Nemzeti-Gazda' Írói, első Tudósítások szerint, kétségeskedtek volt, ha folytatják - é tovább Munkájokat, vagy nem: most meghatározva jelentik a' Magyar két Hazának, hogy egész tehetségek szerint szándékoznak azt a' következő fél esztendőben is folytatni.

Azok a' nemes indulatoktól származott, minket hatalmasan lelkesítő betses Levelek, a' mellyek az első Tudósításra, számosával hozzánk érkeztek, elleneállhatatlan betsület-öszönök, és reménylhető, hogy meglegitő következeseket fognak szólni: mert, nem csak hogy ezen nemes hajlandóságú Jóakarók, még a' most fojó első fél esztendőre is megígérték a' 4 pótlás-forintot; hanem, vannak, a' kik, kívánságunk helyett, 50 sőt 100 forintot is küldöttek, — csak a' munka félbe ne szakadjon. Ki tudna az ilyen öszönök ellen rugódozni? Ha az egész Bánátból, 2. vagy 3. Vármegyéből, tavaj csak egyetlenegy Olvasónk volt, az idén kettő; az 20-szoroson pótlódikki más felől; a' mellett, hogy az az Egy is, 5 egész Olvasónak a' személyét viseli, mivel' 5 - szörösőn fizetett önként, mint jó igyekezetet betsólni tudó, tapasztalt Hazafi, és a' vidéken egy a' legpallérozotabb Mezeigazdak között. Másfelől pedig, a' több között többen is vannak ilyen Hazafiak.

Illyen reménységgel járó előnézések között, nints egyéb hátra, mint a' két Haza' Jó Fiait arra eszméltetnünk, hogy a' Nemzeti - Gazda ezután is, a' maga' megtört úttján fojton-fojni fog, még pedig Július' elejétől fogva December' végéig —

Nyomatató - papiroson	15 forintért
Posta - papiroson	20 — ért
Finom Velinen	25 — ért

A' Nemzeti - Gazda' Első árkusát, azaz, a' rendes Elegyes Munkát még nem olvasó, vagy olvasni nemakaró minden rendű Hazafiakra, legnevezetesebben pedig a' Tanítókra és kivált a' Tanuló Ifjúságra tekintve, jelentjük, hogy a' ki a' Természethistóriát magánosan és különösen szándékozik megszerezni, tessék meghatározott szándékát, mostantól fogva Augustus' 1 - ső napjáig (éleg idő ez), az illyen nemes dolgot jó szívvel magokra vállaló Collector Uraknál, tulajdon írása által jelenteni, 's egyszers mind 3 papiros forintot, ugyanott, jegyül előre letenni. Az előjelentést és pénz összeszedő Urak' Neveit, nem szükség' kijelentetnünk; mert minden Tudós, Tanító és Tanuló, minden Oskola' Előljárója, Vallásbeli külömbség nélkül, 's minden valamirevaló Könyvkereskedő és Könyvkötő, a' két egész Hazában, magára vállalja ezt a' jó és szép foglalatosságot; valamint a' Davy' Földmívelési Kimiáját, az akkor említettekén kívül is, derék Földes Urak vették magokra.

A' Természet' Magyar Historiája — az Állatokról, Plántákról és Ásványokról — fog lenni, legalább 5 jó Darab, 25 - 30 árkusával, és egy Kötetnyi, rézre metzett színes Képek, mellyeket a' szerint, a' mint mellyik, ez vagy ama' Darab Könyvhöz tartozik, kiki azon Darab' utóljához, vagy pedig éppen oda kötheteti a' nyomtatott levelek közé, a' hova azok táblaként tartoznak. A' Nemz. Gazda' TT. Olvasóinak, a' kik

kívánják, minden Darabhoz leküldjük a képes táblákat, az akkor kiszabható illendő költségek előadásával együtt.

A Természethistóriának, magának külön, s az abhoz tartozó képeknek az árrát, a N. G. Nemolvasóira nézve, most meghatározni, vakmerőség volna; ha ugyan a jó szív azt akarja, hogy se mi kárt ne valljunk, se a Vevőket ne húzzuk, vonjuk: — annyiival is inkább, mivel ennek a Munkának, a Tanuló Ifjúság között, sok vevője fog lenni, kikre, mind nekünk, mind Pártfogóinknak, s javokat kívánó Tanítóink ügyelni, szent kötelességünk. Az idő, minden Darabunk ki-fogja-illendő árrát szabni: — Azon igyekeztünk, hogy ez a Munka, mely miránk Magyarokra nézve, s könyv-vevő tehettségünk ből szabva, tökéletes és elég bő akar lenni, drága ne legyen, hogy azt a vagyontalanabb Tanuló Ifjak is megszerezhessek. Ha többel nem, legalább $\frac{1}{3}$ résszel, oltsóbb lesz ez, mintsem az idegen nyelven írt efféle könyvek. Minél több lesz pedig az Előfizető; annál oltsóbbá tehetjük és tesszük is azt.

Fő-Pártfogói lesznek ennek a Munkának, kétszégkívül a Nemz. Gazda TT. Olvasói, a kiknek előre letett segedelmekkel eshetik könnyebben meg a nyomtatás: mind azáltal, hogy az előrevaló segedelemben, azok is, a kik csak a Természethistóriát kívánják megszerezni, valamennyire részt vegyenek; tehát az előre beadott 3 forint mindaddig benn marad, míg azt utólljára, a legutolsó Darab arra beszámoljuk. E mellett pedig, ha valakinek tetszik előre 3 forintnál többet fizetni; ezen nemkívánt elősegedelemért tartozó köszönetünket az által jelentjük ki, hogy az Első Darabhoz nyomtatandó Előfizetők Nevei között, mindenik után azt a summát nyomtattattjuk ki, a mellyét kiki előre adott; mely Laistrom, egyszersmind Nyugtató vagy quietantia helyett is fog a felvett penzről szolgálni.

Mindenik Darab kiosztása előtt, ki fogjuk annak az elvégzett egy Darabnak az árrát jelenteni: és, valamint a Földművelési Kimia, a napokban, a megígért helyekre okvetetlen leindul; úgy a Természethistóriát is, a későbbben kinevezendő Helyekre; annak idejében leküldjük.

Az Előjelentést összeszedő Úrak, ne sajnálják a Subscribensek Neveit, s az összeszedett Jegypénzt is, minél előbb bejelenteni, olvasható írással, hogy a Nevek kinyomtatásában, s kinek-kinek tulajdon pénze summájában, hiba ne essen.

Minden 5 vett könyvre, a 6-odikat ingyen kapja meg a Vevő, a Collector Úraknak pedig, minden olyan 5 vett könyvért, a mellyeket nem 5-önként vagy több 5-önként jelentenekbe hozzá, egy-egy könyvet adunk ingyen. Egy szóval, a hány 5-öt szedhet össze a Collector, ugyanannyi 1-et adunk pénz nélkül, némely részben az öt-vevők számokra; a többit pedig a Collector Úrak fáradságok és frankózott lelevelezések jutalmául.

Szükséges még említeni azt is, hogy a ki a képeket is kívánja megszerezni, azt a Collector Úraknak meghatározva bejelentse: de úgy ítéljük, hogy a képek nélkül, talán senkisen is szeret ellenni, annyiival is inkább, mivel annak az árra, a már megejtett alku szerént, mely ezüst pénzben van megköve, a vevőnek terhes nem lesz, mert egyegy állat, planta, vagy ásvány-kép kevéssel kerül a vevőnek többre 1 krajtzár jó pénznel.

Az előfizető idő után, drágább lesz a Munka, legalább $\frac{1}{4}$ résszel: melynél igazságosabb dolog nem lehet, mivel az elősegedelem, sokszor $\frac{1}{3}$ árral oltsóbbá teheti a könyvet; ellenben, az Előfizetők kevés száma, megdrágítja azt, melyre figyelmeznem árt.

A kik a Természethistóriát, akar a Nemzeti-Gazdát, Posta-, vagy finom Vélipapírossal kívánják, azoknak szükséges lesz magokat Június 25-ödikéig okvetetlen bejelenteni: mert különben, e féle papírossal nem szolgálhatunk.

Ts. K. Nemzeti-Gazda-Hivatal.